

ШИИТПИРЛЭЭР УЖУРЛУГ АЙТЫРЫГЛАР

Б. КАРА-САЛ,
профоблаговуелдин иструктору.

ТӨРЭЭН ЧУРТУВУСТА

ЧУРУКТА: Би-Хемийя
Туранда сүт-барзан фермазы-
нын саянчылары (он таладан)
Вера Калюкина биле Людмила
Доржу панынны даалгала-
рып болган социалистг хү-
дээлгелерин ажыр күүседиң
турараар.

Аадар орденинц III чегрээг
биле ол шандатсан.

Турунгийн сүт-бараан фе
мазгийн бөм чмд ажыг са
чылаан амык саанчыг с
мла Доржу чыдаа бир н
е онаштыр 1200 кг сүт
сап алхын хүлээгэн. Ага
хүдээлэгийн ажык хүдээл
дөш ол бжык сагыла-ту
рунхут, кызымак ажыла
турар.

О. ОХЕМЧИКТИН фотоу.

● САРАЙЛУ. (Улмурут АССР). Улмуурттын девашкорлорде «Прогресс» газды даямчылазнынын маат сарайлынын туудугулары сунуу тууг моонлаан эрток. Суг алаанын техниктегиздеринин Ленинград эртеледеги коллективне Кымакы жокжир докерия салырын доокан. Технолокия талаа-бынарынын операцияны планкертутенин хуусадан ыраккы мунай чокруткан. Ауктомнуг республикада графика даямчылазнынганынан даулаагыла газ даямчылазнынганын чыгарыла доокон болуу чокрутуп турат. Боомындагы тиктеууге чакыр ол тресонун айл ажилдакчылары айкалды долтуу-биле дооконун хукюгенер.

● ОДЕССА. Проктриморсеге ристеке белек дудуудн алырынга телевиктегиз технология дудуулан. Ортумма-беле бир керттардан-ла 40 пентнер териктеки риста ак турар. Амуде ол черинг спиналдакы таттыганын айкал-агтайлаону куртувунг пылгымакылариче массалаы-биле ажаап эгелен. Бо чылым чыластыг рист острутулук куртувене 22 мул тоина

эпошн эвас ристин күрүнгө
дарын түзүгөнчөр. Ол пла-
да көрдүксөйлөп той.

■ ТИРАСПОЛ.
(Москвада СССР). Тираспо-
лун С. М. Киров атыш та-
кууга маанилаларынчын ая-
нуң аймактар черлерин, че-
терин болгаш узактоктар
каастан дерииярнын байгы
гы хевилерин оң бүүдүрүш-
пнч аңыдакчыларына
нуурдагыларынын туру-
студиялынын кеежгүн
таштыгынан. Ол студия
шын тудукчаларынчын ку-
тура болгаш техника ор-
тунда аймактан турар. За-
тунда дерииярны керегүс-
төөкөөлөрдүн аңыдакчы-
ларына бүүдүрүш
каастарына аңылаау.
рутагын ыңлыз студиялар
республиканын 26 улуз бу-
руде черлерине тургускан

■ НАХОДКА.
Находка далайынчын сар-
португун доккелары Мага-
баламчыне ногааларын бол-
чымистерин мээсалын б-
чүдүрүп жеккөчөр. Хуу-
бетине «Куудула» дээр че-
спорту чортуман, ыңла 2
тонна картофельдин, а о ч-
каш, согуна, аңбуз, абыктан
чын чүдүрүн. Бо чаман
талаа Магалан чымыш
тор аңыдакчыларына

оюмгай чулуу — тарза и
деринки барык бүтү про
паянны дайыма кыргыз
дегире болуп турган. Ал
тири, оскө-ла саалыра о
түп турары болуп. Оа че
судулар экижапарымын
гу черий чуурттакчылар
дүжүтү эңе эөөш ч
ригай чедер арганы бо
турар. Находканы докө
ры соңу че чуурттакчы
иун тоңна ногаларын бол
чымыстры чорудун бол
■ **НОВОГОРЬЕВКА.**
(Амур обасты). «Евро
сий» советтун суурлары
улустун эскор көмөсү ө
сааа. Чорун ден ку
эчылчылар заматтамы
униги хуралга ачыл
чедерин жогхүдөм
коммюнист программ
хүлөп элгизини союда
тарычкы бидиргизини
дедир ап алганар. Көдө
чурттакчыларынын са
салин кылар чуудери
чуу малга мал чеман бо
көзори, чуртталга баж
рын тудары, огордот
рымын ашыл-агыс бод
агыла. Союм-култура м
ралинин тудутлары кал
гаа, чаа бажынарлык бо
кудучу тутуниги, жөө
жаркар чориги, эмес

маларга чорудуу берген ба-
дала аякыр өстүрүп алган.
тоффиян сөөгүтүрүнө де-
риштин чечиме чатын ачуу-
болган. Друктеме ужене
немелдес алдырып Ташкы-
ны курауе университетин
болгаш погаш-бахча куалы-
дарынын болгаш шарты-
лалын узбек эртем-шарты-
нститутунуң спешализа-
циян кылган херекселини
адыс-биле чечип алаан. О-
рекалды картофель десте-
ону турат туур удеме кы-
тып шоо-биле толоозар
кылармы. Магистрат загыр-
стваларын чалып каргаш
олуртукларына
каан. Оларын саалары-
картофель дестерине би-
мактык чорудууга дүргө
Ындыл арга-биле картоф-
фуң гектар чере тараан.
■ АКУТСК.
Беш кал байжын-биле
яраган (чалдыр) Якутск
товунае келтип келген.
чынын мыда туткан ба-
мынчар көстүр. Мыда
ларың болгаш балыкчы-
лык республика кийинде
мониторалын турускан.
какты мезгилде монго-
лалы балыкчыла аалы-
байжын, магистал бар.

КИРОВ ОБЛАСТЬ. Кот-
нический районун «Ленин-
ский» колхозунд артык
Социалистик Куту-агы
орун даярды Маамын
жыл XXVI XXVIII сыякы
ини делегаты Аман
Дмитриевич Червиль
удуртки ажил-аттын
болган уйгу-чмын чон а-
даарын нече турар. Бо-
хосту да согуз удурту-
ген. Ватскиник черимде
нынниң оруну колхозту
агынын өргөлд башкара
школазы кылдылар да.
Ында ажамалы организа-
цияны болгон оюн тасе
чүрдүрүмүн депшиш.

хөхирлэрин калбаа-биле
лан турар. Социал-ахмы-
дың болган кадраар
рыын шинтирээричче
таар чер уагу икчээ
салын кестен. Аныкы,
эртемнугер аяла коон,
куеда биле ахмыда тур
Дуунгу шочаадырмачы
кезия төрөн сурууну
каан турар. «Теиниң
колхоз чоқта каа Кы-
зыл Кымыл Тук орде-
шпидатка.

ЧУРКУТА: РСФСР-ын
ды Советинде депутат
хоз даргазы А. Д. Чер-
Е. ЗАГУЛЯЕВТИН ф
СЭТА-ның фотохрон

УШЕВЕ
ТУДУЖ

Ужар-оол Өчөй
Монгуш — Монгуш-Ту-
да «Мөгөн-Бүрө» со-
дуу хоочун тудугжы-
нын бүрүз, Сөлкөзтүн

КӨВҮДЕТКЕН

«Хемчик» айдым-тыымт
ажал-агымдын ажилдачы-
лары тоорук, кат чылдааны
а бо чылы илдепейлиг кир-
кип, ажал-агымга берген
иланын даалгаларын күтсө-
дирине уулу кыркп кел-
ген. Даим Ондар, Акракта
Куулар, Даяла Сарылар ола-
бы аieno бооп алган, Хен-
дергейин Теректегден тоо-
рукташ, 610 килограмм тоо-
рук сайын райпога аккп ду-

УС-ШЕВЕР
ТУДУГЖУ

Ужар-оол Өлчөйишч Монгун — Монгун-Тайгада «Мөгөн-Бүрө» совхозтун хоочун тудугжуларынын бирөөн. Совхозтун тудуг-суурун саймырадырынга ол төлөнтки үлүгүзүзү кирип келген. Тудугжулан ажыдала-ла ам оң алды чыл болган. Тудугжу Ужар-оолдун Кымыл-Хал суурда туткан бажынылары да хой.

Ужар-буряң Монгушту Моген-Буряңниң чоу унесуе берген кижи дийер. Оу чу-гаалда утка-лаж. Чоу аяк-тарга энес. Чурттага бол-жыяныры болган еске-даа туугагары туударында болган. Чоу аяк-тарга тууга-дарыны чаан, узамын болуп мергеялдед. Бады тууга бмачын, маска тууга дарган болу берген тууга. Стог, санды, шкаф, тууга аптара, шуугуруа, тууга элек, чаагазын берген. Суту, холай, хачы дэдиш кылаба-ла чүсөн кижи. Туубу туудунада чечка салыр кижид-ба болу берген учур. Оң кижи каан печаллары бол-жыянырынын шимары эки болу берген. Оң кижи печаллары. Маңш шиминде хоу дегбени, сентебени барып болур.

Он ийги беш чыдын
 бири чылында ош туур-
 тур туруры туугузу эсе-
 нонун туугузулары акме-
 нага кире туугулары
 суусазында дуула,
 акжылдын темизин дүр-
 дейди, мынары экижиде
 баа кыналыны күштө-
 киредеп алган соналкы-
 гүзүлөгөзиде тедийи
 кийин боттандыр дөш
 сууымак ажалдан туур,
 туугулакур 350 баш хой
 кире ча кыналы туу-
 гун, совокоа күзүлөдө
 берген. Каймагында-ла ийи
 ал ишти чурттаа ийи
 чурттаала бакжыныч ту-
 урун олар доозарыныч кы-
 рында келген.

У-снерев тудугту Ужар-
лод Ылчешлы Монгуш
агус депутаттарынын Ме-
ген-Бүрөн кодо Советтин
депутаты. Ол сонгучулар-
биял доктаамал ужура-
лыгын, кодо Советтин есе-
лигинде кулаан алган
иништиндерин сонгучу-
ларга таныштырып, сонгучу-
лардын чыгышларынын
агусуна келгендерин уру-
ушын атугайын откучу-
берип турар. Сонгучулар-
нын чыгым баулар депу-
тат У. Монгуш Мугур кет-
мучуун херинестин
уруу ногаачылдар аякым
ооруткан. Бу чагын ол
судучука 160 дес минты
агусин ооруткан.

П. УСПУН-ДОРЖУ.

ӨГ ДУГАЙЫНДА

Аз 1891 «Шыгыш» Улау-Хем районында «Ах-Туру» сохлостуну улау бугулары А. Чымыктагы «Өгү чугула керек» деп чуулу дуну болгону. Ында санаадагы хаттирлар-дир мен. Амгы уде аш ылангы малчынырага дука керек. Чамлык улау, ножиер огуң байдалын эки бжыр болгаш өсү буту дээр-ри-бже кылып бжырлер. Олар угады берген бжирлер-дир.

А Чадзанын улестур комбинажына кылган өлгөрүн шырыр аажок багай боор-дур. Өгүңу материалын чиялы ыштатарад (таддан, пөштөн, шарландан) қазаар болгай. Амгы кылган өлгөрүн ынааларын шеттерде, дыткан кылган боор. Ындык материалдар дээрке, сымынчал. Өгүңу хнааларынч карактарын кадаг-биле кэккыла каарга, дераа чарлыш каар. Өлгөрүн мычар кылры шуут таарымчок. Өгүңу хараагазын ыштат этеп, база-ла, кадаг-биле

кадан каан баш булур-дур. А ошү хаднын эеп турган, тускун дехтис кылып болгай. Билчээр кылып каан харача ааюо үрөлбөс, бижык булгай. Ошүгү хааларын, миналарын хуагага талдан кылып-дыр. Ужүрү болза хааларын өл талды мргаан хөндүрүп тургаш, чазап кытыр, а хааларынча кидар эвес, гужаак хөмүгү өттүрүп алгаш үш кырлык кытыр дошчалап кытыр. Билчээр кылып болза, чогул кытыр өг болур.

«Эц улуг өг адды ханалык өг ол деп, шаяндап тура чазап чораян пенсирен Чимит тал чагулаан ораар. Ошүгү ийжиин белеткеп алган тавагында чагулс кийи беази би айда ийи ошүгү ийжиин чазап клар чораян. А үдүттүр коо бинадына 5—6 кийи чагдыс ошүгү ийжиин дыка үр үшү кылып болгаш артында үрей ааш шынарын багай кылы каар боор-дур. Битангаш үр коллектив айкал-агымыз эсе чоруктары мөөн сонгаар болдурбас дэши жымдыл ас секилдиг, шынарынчы китөөгөй салып кылыр негетини турар эвес бе?

Ш. ДУВЕНДЕЙ

КАРА-БЕЙНИН ӨШКҮ БРИГАДАЗЫНДА

Чингизге анкор өшкү бригадалары 1970 чылда Орта-Хем бригадаларын ийи үскөсүнүн түнөлүмдө үндөмөстөнгөн. Баштайгы үеде чаа организмдүүлүктөгү бригадаларын чингуу сайыраарында шалтыктык бергелер аэрозоль эвес турган. Ыйчан төрүүр, төрүүсө-даа колданырнын хейтанын хем ол чарымына маанилүү болот. Чарымын ала тургузала. Шыйрактар соккочун дирекцияны малчыныюмго акжылдан, туртталары таарымчалыг байдалды тургузду дүш, онгу, он бирги беш чылдарда Улуг-Хеминин солайгы тааламына. Ортаа, Улуг-Сарыкол ол нымчаз төрүүр колдонуларга кичиктагалары, туртталар бажычыларга бала кыялдерге, чаагалары түздүзүн.

Сигетина Данаа, туна каларчы-
чалык Шаралы. Аман болгаш
өскөлдөр-ла хамжалыр болду.
Бо чыдам мурунжык ка-
дарцы Шагдыр Сатович баа-
ла бедик көргүзүлгүлүг өтө-
дүз. Ол төрүүч чү өшкүндө
115 анын, бир өшкүндө 900
грамм ажыг дүктү кыргын
алган.

Устүндө туталалааным көсү-
кү тедикчикинери кадарчы-
лар аразына социалисти-
карышты эки органистаа-
нын масс-политикти
акимды үр-түнийелдиг чору-
ду, акжыл бүрүзүнүн ча-
буу-биле ажыллазырыче уг-
ланган тогдарай акжылды
чорутканынч түнийелдиге
челин алдыгын. Чамдык че-
лип алыгын тогдарай акжыл-

нар чаа куаскери, чы-
гары Узул-Арт-Аксм. Сүт
Далаңк бертти, мылым
икинде кылып турар.
ба-Бекде сүт кыдында
зиял кадарчылары аткы-
дыр палл жылы, кургаг
держе көжүп турулар.
Көжир жылын сүтүгү дең-
он-лаа кадарчу болга.
Кара-Бей долгадыр чурту-
лар маңгылаага куула-
тагыздар чаа чырылти ту-
разын, шикитирээрби
хүнүнү бир чүгүла айты-
паларган. Сүт элден кыну-
калгени-биле чегрелеш-
өшкү бригаладынын кадар-
чынын сөөкх төү-бу
орундарым бергезден.
орту-биле өтү, куулу-
бо-калган. Чаа Чо-Хал су-
чедер орук мын катан
берген. Иизин болганда

Бригадада 12 козал бар. Хем кежир-даа бол, Чинге, Шөгүр-Аксы Дауштур-Хаякчыны, Кумбукаж-Аксы баяз Кара-Дуруг тайганын кырында-диргаш өшкү кадар-чыларга өтүп кат омардык, серини агаардыт, кара өтүлдер чөлөр, Бракыш Шөгүрүн, Чингегин өшкү кадар-чылары-биле чыгалааларга, Кара-Дуругга чыйлаагазачы соонда, Улуг-Хемини ил тайганын күзгөлөшкөнүн эки организаастарга, төрүүр,

[illegible]

БОТ-ОРУЛГА-ЧАРЫЛГАЛЫГ
А Ж Ы Л Д А А Р

Совет Эвдеслиания Коммунист партиязының совет уауаа Кыйгырыны Кызыл районун «Х хураа» сохостун ажал-ишчилери деткивиана, циялиг чарышты улам калбартып, ооң түңү рин ай, квартал баураа ажал-агынын адыр биле доктаамал үндүрү турар.

малчйинарга акша шагнаада-
рын тыймысчлаан.

Он бирги беш чыда социал-
листгй хүдэлбешин ажиргй күү-
сеткени, үрөгүнээдигй ажы-
мын аюугй ашчгй малчйинар-
гй берген турар. Ооң
лып каан печкалары
гаш палаталарынын ш
ры кч болур. Ынчаа
ол печкаларга каш
штинде хол дегбейн,

кылаан союктугун мал-кампаттагылашыны эрттиркен, районга эстиги чарыктаң тияри болганнар. Оон дарагыз керекчи болгын чылда асы коргун-лош районга бирга дагаш, СЭКИ райкому-райауксуюмун, агро-зоо катмасын анык-ажалдачыларынын ийел район комитети-дан ВЛКСМ райком-уялчы Кызмал туугу акина шаңчалы алаат. Ол ыткан сов-Б. Ойулу-оога узурт-тоюу берилаа ала-аралдык союкта-лаа тикелес болду, баа акта-биле пан-

[illegible][illegible]

дая болжш зыттен, сүттен
кылган тымга зыт чөмнө дөс-
жөн. Жюри кезиктүгүнөри 49
үзүм салдымга чөмөннөри
түтүннөшү үзүрүм, бирги
чөмнө № 1 хойжу британизм
кезиктүгүн аныкш малчы Са-
ра Сыманча-оолга тымкыска.
Икинч чөмнө № 2 хойжу бри-
танизм кезиктүгүн малчыны
Мамалык Окунай-Салман-
оолга бергеш. Дөсгөлөшкөн
пичинамдык чөм алган ма-
чмачинамгы өртөктөк бөлөк-
түгүн тымкыска.

Соодамист: чарыштын
түтүннөшү малчы бөлөкдөш

Социалистг чарыг үнелин үндүрүүн тура, чылын малга божыг суурун эки белеттин ал даш Абрак Дурублекке, ер-оол Сенил-Хууракка, дым Донгакка, Десин-оол айызга болган. 60

дүмүзүн херинет
ову ногаанатыр ажы
чоруткан. Бо чазы
кудүмчуга 160 дас ми
тарып баруткан.

П. УСПУН-ДОРЖУ

